

Verdrag Stedelijk Voedselbeleid Milaan

15 Oktober 2015

Erkennen dat steden die meer dan de helft van de wereldbevolking herbergen een strategische rol spelen in de ontwikkeling van duurzame voedselsystemen en de promotie van gezonde diëten, en desondanks het feit dat alle steden van elkaar verschillen, zijn ze allemaal centra van economische, politieke en culturele innovatie, en genereren ze een groot aantal publieke middelen, infrastructuur, investeringen en expertise;

Registreren dat de huidige voedselsystemen worden uitgenodigd om permanente en betrouwbare toegang te bieden tot gepaste, veilige, lokale, diverse, redelijke, gezonde en voedzame voeding voor iedereen; en dat de opdracht om de steden te voeden verschillende beperkingen zal kennen, onder meer door ongelijke verdeling en toegang, milieudegradatie, schaarste van grondstoffen en klimaatsveranderingen, niet-duurzame productie- en consumptiepatronen, en voedselverliezen en afval;

Erkennen dat de versnelde verstedelijking een grote impact heeft op onze wereld – op economisch, sociaal en ecologisch vlak – en daarom is er nood aan een re-evaluatie van de manieren waarop steden voorzien zijn van voedsel en water alsook van andere noodzakelijke goederen en diensten;

Erkennen dat alle steden kampen met honger en ondervoeding in diverse varianten, wat een grote last vormt voor de individuele gezondheid en welzijn en bijgevolg grote sociale en economische kosten genereert op huishoudelijke, gemeenschappelijk, gemeentelijk en nationaal niveau;

Inzien dat de familieboerderijen en kleine voedselbedrijven, (met name vrouwelijke producenten in vele landen) een belangrijke rol spelen bij het voeden van steden en hun omliggende gebieden, door het behoud van veerkrachtige, evenwichtige, cultureel geschikte voedselsystemen te ondersteunen; en dat de heroriëntatie van voedselsystemen en waardenketens voor duurzame eetpatronen een middel is om consumenten te verbinden met landelijke en stedelijke producenten;

Erkennen dat stedelijke en randstedelijke landbouw mogelijkheden bieden om de biodiversiteit te beschermen en integreren in de stadsregio's en voedselsystemen, en hierdoor bij te dragen aan synergiën tussen voedsel- en voedingszekerheid, ecosysteemdiensten en het menselijke welzijn;

Erkennen dat doordat het voedselbeleid sterk gelinkt is aan verschillende andere stedelijke uitdagingen en beleidslijnen, zoals armoede, volksgezondheid en sociale bescherming, hygiëne en sanitaire voorzieningen, ruimtelijke ordening, transport en handel, energie, scholing, en rampenparaatheid, het noodzakelijk is om een uitgebreide, interdisciplinaire en interinstitutionele aanpak te hanteren.

Erkennen dat de burgermaatschappij en de private sector een belangrijke rol spelen bij het voeden van de steden, het aanbrengen van ervaring, innovatie en campagnes voor duurzamere voedselsystemen en de normalisatie van de essentiële behoefte aan een sociaal geïntegreerde en een op rechten gebaseerde aanpak in het stedelijk voedselbeleid;

Herinneren dat steden verbintenissen gesloten hebben om klimaatsveranderingen te adresseren; strategieën en acties ter verlichting van de broeikasgasemissie te promoten en de steden aan te passen aan de impact van klimaatverandering op de stedelijke voedselsystemen (bijvoorbeeld tijdens verschillende Mondiale Stedelijke Fora en de komende Habitat III Conferentie van de Verenigde Naties over Wonen en Duurzame Stedelijke Ontwikkeling); en om het duurzaam management van biodiversiteit door biodiversiteitsinitiatieven in de stad te promoten als deel van de Conventie over Biologische Diversiteit.

Erkennen dat steden en hun omliggende gebieden actief zullen meewerken aan het operationaliseren van internationale processen zoals Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs) en de doelen in de post-2015 Ontwikkelingsagenda; dat ze betrokken zullen zijn bij de komende onderhandelingen voor het UN Kaderconventie over Klimaatsverandering (COP21), alsook bijdragen tot de Zero Hunger Challenge, duurzame stedelijke eetpatronen stimuleren op de Tweede Internationale Conferentie over Voeding, en een belangrijk rol spelen in het post-2015 Kader voor Risicobeperking.

Vergadering in Milaan ter gelegenheid van de Milan Expo *Feeding the Planet, Energy for Life*,
hierbij verklaren we dat:

**DOOR HET ONDERTEKENEN VAN HET VERDRAG STEDELIJK VOEDSELBELEID
MILAAAN, VERBINDEN WIJ, DE BURGEMEESTERS EN DE VERANTWOORDELIJKE VAN
DE LOKALE OVERHEDEN ONS TOT HET VOLGENDE:**

1. We zullen werken aan de ontwikkeling van duurzame voedselsystemen die inclusief, veerkrachtig, veilig en divers zijn, die gezonde en betaalbare voeding voorzien voor iedereen binnen een kader die gebaseerd is op de mensenrechten, die afval minimaliseren en biodiversiteit bewaren en zich tegelijkertijd aanpassen aan de impact van klimaatsverandering en die impact verminderen;
2. We zullen interdepartementale en sectoroverstijgende coördinatie op gemeentelijke en gemeenschappelijk niveau aanmoedigen, en werken aan de integratie van stedelijke voedselbeleidsoverwegingen in de sociale, economische en ecologische beleidslijnen, programma's en initiatieven, zoals voedselvoorziening en verdeling, sociale bescherming, voeding, rechtvaardigheid, voedselproductie, scholing, voedselveiligheid en afvalreductie;
3. We zullen coherentie nastreven tussen gemeentelijke, voedingsgerelateerde beleidsplannen en programma's en relevante subnationale, nationale, regionale en internationale processen en beleidsmaatregelen;
4. We zullen alle sectoren binnen het voedselsysteem (inclusief de omliggende overheden, technische en academische organisaties, de burgergemeenschap, kleinschalige producenten en de private sector) betrekken bij de formulering, implementatie en evaluatie van alle voedingsgerelateerde beleidslijnen, programma's en initiatieven;
5. We zullen bestaande stedelijke beleidsmaatregelen, plannen en regelgevingen herbekijken en corrigeren met als doel het vastleggen van eerlijke, veerkrachtige en duurzame voedselsystemen aan te moedigen;
6. We zullen het Actiekader gebruiken als startpunt voor elke stad om de ontwikkeling van hun eigen stedelijk voedselsysteem aan te pakken en we zullen ontwikkelingen tussen deelnemende steden en onze nationale overheden en internationale agentschappen delen indien van toepassing;
7. We zullen andere steden aanmoedigen om zich aan te sluiten bij onze beleidsacties omtrent voeding.

Ondertekend door:

(Naam van de gevolmachtigde van de gemeente of lokale overheid)

Vertegenwoordigd (de gemeente van ____)

Datum:

Actiekader Stedelijk Voedselbeleid

De aard van dit Actiekader is **vrijwillig**. Het doel is om strategische opties te voorzien voor steden die **duurzamere voedselsystemen willen ontwikkelen** door het Verdrag Stedelijk Voedselbeleid Milaan, gelanceerd door de Stad Milaan ter gelegenheid van de 2015 Expo “Feeding the Planet, Energy for Life”, toe te passen.

Het Actiekader bouwt verder op directe ervaringen van deelnemende steden en houdt rekening met relevante diverse verbintenissen en doelen. Hoewel de opties georganiseerd zijn volgens thematische clusters, moet men ze bekijken als startpunten om zo het gemeenschappelijke doel van duurzame voedselsystemen te bereiken. De meeste ingrepen (zoals schoolmaaltijden en gemeenschapstuinen) vallen mogelijk onder de bevoegdheden van meer dan één gemeentelijke instantie of departement. De meeste ingrepen zullen een impact hebben op verschillende dimensies van duurzame ontwikkeling (economie, sociaal, milieu en volksgezondheid).

De steden kunnen opties selecteren, aanpassen en groeperen in verschillende richtlijnen, zodat die geschikt zijn voor hun specifieke situaties. Koppelingen naar gerelateerd informatiemateriaal en voorbeelden van best practices zijn beschikbaar als een aanvullende set van begeleidend materiaal.

Aanbevolen acties: een gunstig kader voor doeltreffende actie (bestuur) verzekeren

1. **Samenwerkingen tussen stedelijke agentschappen en departementen vergemakkelijken** en de beleidslijnen en programma's die impact hebben op het voedselsysteem tussen verschillende sectoren en administratieve niveaus op één lijn brengen, door een rechtsgebaseerde aanpak te hanteren en te normaliseren; mogelijkheden kunnen zijn: de toewijzing van permanent stadspersoneel, het herzien van taken en procedures en de herverdeling van grondstoffen.
2. **De participatie van belanghebbende partijen verhogen** op stadsniveau door politieke dialogen, en indien geschikt, het toewijzen van een adviseur voor het voedselbeleid en/of de oprichting van een multi-stakeholder platform of voedingsraad, alsook door sensibilisering en educatie.
3. **Identificatie, meting en evaluatie van lokale initiatieven** en voedselbewegingen van de burgergemeenschap met als doel de beste voorbeelden om te vormen tot relevante programma's en beleidslijnen, met de hulp van lokale academische of onderzoeksinstellingen.
4. **Stedelijke beleidslijnen en plannen rond voeding ontwikkelen of herzien** en de toewijzing van geschikte middelen verzekeren binnen de stadsadministratie, met betrekking tot voedingsgerelateerde beleidslijnen en plannen; het controleren, samenbrengen en versterken van gemeentelijke regelgevingen; strategische capaciteit uitbouwen voor een duurzaam, gezond en evenwichtig voedselsysteem, die stedelijke en landelijke interesses balanceert.
5. **Ontwikkelen of verbeteren van multisectorale informatiesystemen** voor de ontwikkeling van het beleid en de verantwoordelijkheid, door de toegankelijkheid, kwaliteit, kwantiteit, dekking en management te verbeteren en data over stedelijke voedselsystemen uit te wisselen, zowel formeel verzamelde data als data verzameld door de burgergemeenschap en andere partners.
6. **Een risicobeperkingsstrategie ontwikkelen** om de stevigheid van de stedelijke voedselsystemen te verbeteren, inclusief die steden die het meest getroffen worden door klimaatsveranderingen, aanhoudende crisissen en chronische voedselonzeekerheid in stedelijke en landelijke gebieden.

Aanbevolen acties: duurzame eetpatronen en voeding

7. **Promoten van duurzame eetpatronen** (gezond, veilig, cultureel verantwoord, milieuvriendelijk en rechtsgebaseerd) door middel van relevante opvoeding, gezondheidspromotie en communicatieve programma's, met speciale aandacht voor scholen, verzorgingscentra, markten en media. .
8. **Onbespreekbare ziektes die geassocieerd zijn met slechte eetpatronen en obesitas aanpakken**, waar noodzakelijk de gerichte aandacht schenken om de inname van suikers, zouten, transvetten, vlees en zuivelproducten te reduceren en de consumptie van fruit, groeten en onbewerkte voeding te stimuleren.
9. **Duurzame eetrichtlijnen ontwikkelen** om consumenten, stadsplanners (specifiek voor de inkoop van levensmiddelen), aanbieders van voedingsdiensten, supermarkten, producenten en verwerkers te informeren en communicatie – en trainingsprogramma's promoten.
10. **De standaarden en regelgevingen aanpassen om duurzame eetpatronen en veilig drinkwater toegankelijk te maken** in overheidsfaciliteiten zoals ziekenhuizen, gezondheidsstructuren en kinderdagverblijven, werkplaatsen, universiteiten, scholen, cateringsdiensten, gemeentelijke kantoren en gevangenissen, en indien mogelijk ook in de private sectoren bij detailhandelaars, groothandelaars en supermarkten.
11. **Verplichte en vrijwillige middelen verkennen** om duurzame eetpatronen te promoten met behulp van private en publieke bedrijven, indien nodig, en met het gebruik van marketing, publiciteit en de etiketteringswetgeving; en economische stimulansen en non-stimulansen; en de regelgeving betreffende de commercialisering van voeding en non-alcoholische dranken op een lijn plaatsen volgens de WHO aanbevelingen.
12. **Gemeenschappelijke acties in de gezondheids- en voedingssectoren stimuleren** om zo geïntegreerde, mensgerichte strategieën voor gezonde levensstijlen en sociale inclusie te implementeren.
13. **Investeren in en zich verbinden tot het bereiken van universele toegang tot veilig drinkwater en adequaat sanitair** met de hulp van de burgergemeenschap en verschillende partners, indien dit geschikt lijkt.

Aanbevolen acties: sociale en economische rechtvaardigheid

14. **Gebruik geld- en voedseloverdracht**, en andere vormen van sociale bescherming (voedselbanken, gemeenschapskeukens, noodvoorraadkasten) om de kwetsbare bevolkingsgroepen te voorzien van gezonde voeding, alsook rekening te houden met hun specifieke geloof, cultuur, tradities, eetgewoontes en voorkeuren, als teken van menselijke waardigheid en om verdere marginalisatie te voorkomen.
15. **Voedingsprogramma's van scholen** en andere voedingsinstituties bijstellen met als doel gezonde, duurzame, seizoensgebonden en regionaal gekweekte voeding aan te bieden.
16. **Degelijke tewerkstelling voor iedereen promoten**, inclusief eerlijke economische relaties, eerlijke lonen en betere werkomstandigheden binnen de voedings- en landbouwsector, alsook met betrekking tot de vrouwelijke bevolking.
17. **Aanmoedigen en steunen van sociale en solidaire economische activiteiten**, met speciale aandacht voor voedingsgerelateerde activiteiten die duurzame samenlevingen ondersteunen gericht op de marginale bevolkingsgroepen op verschillende plaatsen in de voedselketen en die toegang tot veilige en gezonde voeding in stedelijke en landelijke gebieden vergemakkelijken.
18. **Netwerken promoten** en basisactiviteiten steunen (zoals gemeenschapstuinen, buurtkeukens, sociale voorraadkasten, etc.) die sociale inclusie creëren en voedsel voorzien voor de marginale individuen.

19. **Participerend onderwijs, training en onderzoek promoten** als versterkende basisschakels voor de lokale acties die sociale en economische rechtvaardigheid willen verhogen, die rechtsgebaseerde aanpakken promoten, die armoede beperken en die de toegang tot adequate en voedzame producten vergemakkelijken.

Aanbevolen acties: voedselproductie

20. **Stedelijke en randstedelijke voedselproductie promoten en versterken** en verwerken op duurzame basis en stedelijke en randstedelijke landbouw integreren in de stedelijke plannen.
21. **Streven naar coherentie tussen de stad en de nabijgelegen landelijke voedselproductie**, processen en distributie, met de focus op kleinschalige producenten en familieboerderijen en het ondersteunen van de vrouwen en jeugd.
22. **Een ecosysteembenadering toepassen om een holistische en geïntegreerde ruimtelijke planning en management te voeren**, in samenwerking met zowel stedelijke als landelijke autoriteiten en andere beheerders van natuurlijke grondstoffen, door landschapselementen te combineren met bijvoorbeeld risicobeperkende strategieën om zo opportuniteiten te creëren voor agro-ecologische productie, de bescherming van biodiversiteit en akkerland, aanpassingen aan klimaatsveranderingen, toerisme en andere ecosystemen.
23. **Beschermen en veilig toegang bieden tot land** voor duurzame voedselproductie in stedelijke en randstedelijke gebieden, inclusief land voor gemeenschapstuinen en kleinschalige producenten, bijvoorbeeld door een fonds voor gemeenschapstuiniers of banken voor landbouwgrond; toegang bieden tot gemeentelijke grond voor lokale landbouw en de integratie tussen grondgebruik en stedelijke ontwikkelingsplannen promoten.
24. **Diensten helpen aanbieden aan voedselproducenten in en rondom de stad**, inclusief technische training en financiële ondersteuning (krediet, technologie, voedselveiligheid, markttoegang, etc.) om zo een economisch leefbaar voedselsysteem te creëren die meerdere generaties meegaat met input uit de compost van voedselafval, de recyclage van grijs water, en de energie geproduceerd door afval etc. alsook de verzekering dat deze niet wedijveren met de menselijke consumptie.
25. **Ondersteunen van korte voedselketens**, producentenorganisaties, netwerken voor communicatie tussen producent en consument, en andere marktsystemen die de sociale en economische infrastructuur die stedelijke en landelijke gebieden linkt, integreert. Dit kan ook betrekking hebben tot sociale en solidaire, economische initiatieven die geleid worden door de burgergemeenschap en alternatieve marktsystemen.
26. **Het management van afvalwater verbeteren en hergebruiken** in de landbouw en voedselproductie door middel van beleidsplannen en programma's die een participerende aanpak kennen.

Aanbevolen acties: voedselvoorziening en verdeling

27. **Voedselstromen naar en in de steden analyseren** om fysieke toegang te verzekeren tot vers en betaalbaar voedsel in onderbediende buurten met lage inkomens, alsook duurzaam transport op basis van alternatieve brandstoffen of transportmiddelen voorzien om de CO₂-uitstoot terug te drukken.
28. **Steunen van verbeterde technologieën en infrastructuur betreffende voedselstockage, verwerking, transport en verdeling** die stedelijke en randstedelijke gebieden verbindt en zo seizoensgebonden consumptie verzekert en voedselonzekerheid en voedselafval reduceert, met de focus op diverse kleine en middelgrote voedingsbedrijven verspreid over de voedselketen die mogelijks degelijke en stabiele tewerkstelling verzekeren.
29. **Systemen die voeding controleren herbekijken, analyseren en/of versterken** door de implementatie van een lokale wetgeving en regelgeving betreffende voedselveiligheid die (1) verzekert dat

voedselproducenten en leveranciers doorheen de voedselketen verantwoord werken; (2) barrières op markttoegang voor familieboederijen en kleinschalige producenten elimineert; en (3) voedselveiligheid, gezondheid en ecologische dimensies integreert.

30. **De overheidsopdrachten en het handelsbeleid herbekijken** die voedselvoorzieningen van kortere ketens wil vergemakkelijken en steden wil verbinden om een gezonden voedselvoorziening te garanderen, alsook de toegang tot werk, eerlijke productiecondities en duurzame productie voor de meest kwetsbare producenten en consumenten vergemakkelijken, door gebruik te maken van de potentie van overheidsopdrachten die voedselrechten voor iedereen kunnen realiseren.
31. **Steun voorzien voor de beleidslijnen en programma's betreffende gemeentelijke overheidsmarkten**, inclusief de boerenmarkten, de informele markten, de detailhandel en de groothandel, de restaurants, en andere voedselverdelers, en dus de verschillende aanpakken van de steden erkennen die werken met private en publieke componenten van marktsystemen.
32. **Verbeteren en uitbreiden van de steun voor infrastructuur** die gerelateerd is aan marktsystemen die stedelijke kopers en stedelijke, randstedelijke en landelijke verkopers met elkaar verbinden, en terwijl ook sociale cohesie en vertrouwen bouwen, culturele uitwisseling ondersteunen en duurzame broodwinning verzekering, specifiek voor vrouwen en jonge ondernemers.
33. **De contributie van de informele sector in de stedelijke voedselsystemen erkennen** (wat betreft de voedselvoorziening, de creatie van werkgelegenheid, de promotie van lokale eetpatronen en het ecologisch management) en geschikte steun en training voorzien op het vlak van voedselveiligheid, duurzame eetpatronen, afvalpreventie en management.

Aanbevolen acties: voedselafval

34. **Deelnemers van voedselsystemen bijeenroepen om voedselverlies en afvalreductie te analyseren en monitoren** in alle fasen van de stedelijke voedselketen, (inclusief de productie, verwerking, verpakking, bereiding van veilig voedsel, presentatie, hergebruik en recyclage) en het garanderen van een holistische planning en ontwerp, transparantie, verantwoordelijkheid en beleidsintegratie.
35. **Mensen bewust maken van voedselverlies en afval** door middel van doelgerichte evenementen en campagnes; brandpunten identificeren zoals opleidingscentra, gemeenschapsmarkten, bedrijfswinkels en andere solidaire of economische kringloopactiviteiten.
36. **Samenwerken met de private sector, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en gemeenschapsorganisaties** om gemeentelijke beleidslijnen en regelgevingen (e.g. processen, cosmetica en indelingsnormen, vervaldata, etc.) te ontwikkelen en herbekijken en om afval te voorkomen of om voedsel en verpakkingen veilig te herstellen volgens een 'voedselgebruik-niet-verspil' hiërarchie.
37. **Voedsel redden door de recuperatie en de herverdeling voor menselijke consumptie van veilige en voedzame producten te vergemakkelijken**, indien toepasbaar, ook bij voedsel die dreigt verloren te gaan, weggegooid of verspild te worden door productie, verwerking, kleinhandel, catering, groothandel en gastvrijheid.